

NORSKOG
Skogmelding 2021

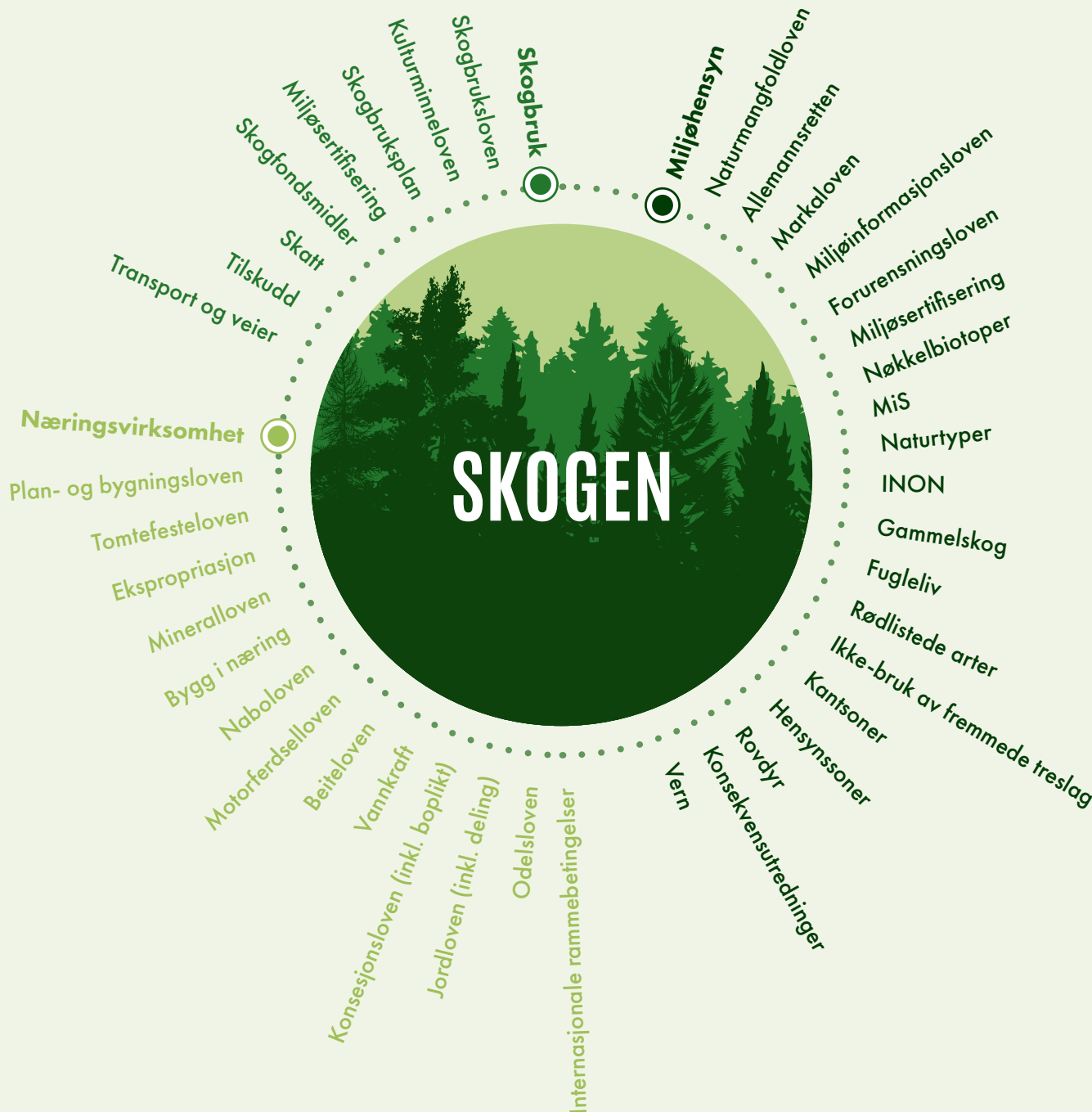

INNHold

FORORD	4
PRIVAT EIENDOMSRETT MÅ STYRKES	6
SKATTEREGLER OG EIENDOMSSTRUKTUR FOR AKTIVT EIERSKAP	7
MILJØHENSYN I SKOGEN	12
SKOGBRUKSPLANLEGGING	15
SAMFERDSEL	16
INDUSTRI	18
SKOG OG KLIMA	20
FORSKNING OG INNOVASJON	22
UTMARKSNÆRING	24

FORHOLDENE SOM PÅVIRKER SKOGEN OG SKOGEIERENS HANDLINGSROM FOR Å UTØVE NÆRINGSVIRKSOMHET

Stående skog i Norge:	964 millioner m ³
Årlig tilvekst:	24,6 millioner m ³
Årlig avvirkning til industriformål	10,5 millioner m ³
Sysselsetting i skogbruk og trebasert industri:	22.000 årsverk
Samlet produksjonsverdi i skognæringen:	44 mrd. kroner

Skogen dekker ca. 38 % av landarealet i Norge, og tar opp en CO₂-mengde som tilsvarer rundt halvparten av Norges årlige utslipp av klimagasser. På verdensbasis er tilsvarende andel 20 %.

Skogbiomasse kan i framtiden dekke behov for materialer, industriråstoff og energi som i dag baseres på fossile råstoffer.

Figuren ovenfor illustrerer mange av de forholdene som påvirker skogen og skogeierens handlingsrom for å utøve næringsvirksomhet. Hver enkelt begrensning eller hensyn behøver ikke utgjøre noen stor utfordring for en grunneier, men summen av dem er omfattende og kan føre til at grunneierens muligheter for næringsvirksomhet begrenses langt utover det som er intensjonen. Samlet sett representerer de et stort hinder for skogens mulighet til å bidra med å skaffe fornybare råvarer til en grønn og fremtidsrettet industri.

FORORD

NORSKOGs skogmelding ble første gang presentert i 2013, og har siden blitt revidert flere ganger. Skogmeldingen er NORSKOGs næringspolitiske plattform.

NORSKOG er en medlemsorganisasjon for aktive skogeiere og skogbedrifter, dvs. eiere som har et aktivt forhold til utnyttelsen av sine skogressurser. NORSKOGs medlemmer eier mer enn 13 millioner dekar skog og utmark, hvorav rundt 7 millioner dekar er produktiv skog, og representerer omtrent 15 % av landets samlede avvirkning.

For flertallet av medlemmene utgjør inntekten fra skog en vesentlig del av eierens samlede inntekt. Felles for NORSKOGs medlemmer er at de har et profesjonelt forhold til sine eiendoms-

ressurser, og ser behovet for en aktiv og faglig basert næringspolitikk, grunnlagt på en sterk privat eiendomsrett.

Klimaendring er vår tids største trussel, og medfører at fremtidens velstand må bygges på bruk av fornybare ressurser og produksjon av varer som ikke er klimabelastende. Skogen representerer store muligheter i klimaarbeidet. Volumet av stående skog i Norge er tredoblet, og den årlige tilveksten i skogen er doblet i løpet av de siste 100 år. Dette er et klart resultat av en målrettet skogpolitikk, og et vellykket samarbeid mellom skogeierne og offentlige myndigheter, og gir oss det best mulige utgangspunkt for å gjennomføre det grønne skiftet i Norge. Rapporten fra strategiprojektet SKOG22 viser at verdikjeden skog har mulighet til å øke

omsetningen fra omlag 43 mrd. kroner (2012) til minst 180 mrd. kroner. Miljødirektoratets rapport «Kunnskapsgrunnlag for lavutslippsutvikling» bekrefter skogens avgjørende rolle for å redusere utslippene av CO₂. I tillegg viser FNs klimapanel 5. hovedrapport at økt produksjon, uttak og bruk av trevirke er helt nødvendig dersom den globale oppvarmingen skal begrenses til 2 grader. I 2021 la en arbeidsgruppe med representanter fra Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet frem en rapport som konkluderer med at skogbruket i Norge er blant verdens mest bærekraftige skogbruk.

Skognæringen er i en enestående posisjon i Norge når det gjelder sysselsetting og verdiskaping. Næringen er til stede i tilnærmet hele landet, og representerer hjørnesteinsbedrifter i ellers næringssvake områder. Skogen tar opp en CO₂-mengde som tilsvarer rundt halvparten av Norges årlige utslipp av klimagasser. En god skogpolitikk vil ytterligere kunne øke potensialet for skogen som karbonlager og verdiskaper.

Utfordringen er hvordan den store skogkapitalen som er bygget opp skal utnyttes og vedlikeholdes. Det avvikres i dag ca. 10 millioner m³ for salg til industriformål, og ytterligere 2 millioner m³ til ved. Potensialet anslås til ca. 15 millioner m³. En økning til dette nivået vil representere en verdiskaping på 1 mrd. kroner i første ledd og rundt 10 mrd. kroner videre gjennom verdikjeden.

Skal denne muligheten utnyttes, kreves det et sterkt engasjement både fra næringen og offentlige myndigheter. I dag eksporteres det ca. 3 millioner m³ trevirke pr. år. Dette er et volum som med stor samfunnsøkonomisk gevinst kunne vært foredlet i Norge. Samlet sett er det dermed ca. 6 millioner m³ trevirke pr. år tilgjengelig for foredling i Norge, noe som gir grunnlag for en betydelig verdiskaping.

Det er nødvendig med et målrettet samarbeid mellom myndigheter og privat næringsliv for å utnytte skogens evne til verdiskaping, sysselsetting og opptak av CO₂. Skogindustrien står overfor store muligheter i fremtiden, men i det korte perspektivet dominerer behovet for betydelige tilpasninger til endrede markeds- og konkurranseforhold. Dette krever forbedringer og nyskaping i alle ledd i de skogbaserte verdikjedene. For å sikre tilstrekkelig kraft og tempo i denne utviklingen, er det nødvendig å prioritere en betydelig økt og langsiktig finansiering av målrettet forskning, utvikling og innovasjon.

Det grønne skiftet krever grønne råvarer. Vi kan ikke både verne skogarealene eller begrense bruken av dem og samtidig ønske økt bruk av trebasert råstoff. I praksis er enhver reduksjon av produksjon og høsting av grønt karbon en tilrettelegging for fortsatt bruk av svart karbon. Norge må bidra til at internasjonale prosesser rettet mot skogbruk har fokus på økonomisk, økologisk og sosialt bærekraftig skogproduksjon som øker tilgangen på nødvendige råvarer for å kunne gjennomføre det grønne skiftet.

Skognæringen opererer i åpen internasjonal konkurranse. Pris på norske råvarer settes i et internasjonalt marked, og det er et privat ansvar å utvikle et effektivt og bærekraftig skogbruk. Det samme gjelder en lønnsom treforbrukende industri. Selv om prisdannelsen skjer i markedet, styres mange av de faktorer som avgjør næringens konkurranseevne av offentlige rammevilkår, slik som lover og forskrifter, skatt, transportkostnader med mer. Til forskjell fra jordbruket er skogbruket ikke skjermet mot konkurranse. Likevel er næringen i hovedsak underlagt det samme konsesjonsregimet som jordbruket, og som for denne delen av landbruket kompenseres gjennom de årlige jordbruksforhandlingene. Det er blant annet behov for et fungerende eiendomsmarked, som gjør det mulig for de som vil satse på skogbruk som næring å kjøpe tilleggsarealer, og utvikle rasjonelle og robuste driftsenheter.

Skogen og skogarealet er en mangfoldig kilde til verdiskaping. Bruken endrer seg over tid, men muligheten for langsiktig forvaltning og verdiskaping baserer seg på en sterk eiendomsrett hvor rettigheter og ansvar er klart definert. Dagens samfunn etterspør samtidig også andre tjenester fra skogen, som jakt og opplevelsesturisme. Det er viktig at det legges til rette for vekst også i denne type tjenesteytelse fra skogsektoren. Tilleggsnæringer skaper verdier både gjennom selve aktiviteten, og gjennom hogst for å finansiere utviklingen.

I dette dokumentet peker NORSKOG på en rekke konkrete tiltak for å utnytte det fantastiske potensialet skogen i Norge har.

*Styret for NORSKOG
Lilleaker den 19. august 2021.*

DEN PRIVATE EIENDOMSRETEN MÅ STYRKES

EIENDOMSRETT

– BÅNDLEGGING MÅ KOMPENSERES FULLT UT

- Privat eiendomsrett og skognæringens egne miljøverktøy må tillegges større vekt. All reell båndlegging av areal må telle med i samfunnets mål for fredning av skog.
- Dagens kapitaliseringsrentefot må reduseres slik at eier oppnår full erstatning ved ekspropriasjon.
- Ved vern og ekspropriasjon må det sikres at subjektive verdier erstattes fullt ut. Det må vurderes et påslag på markedspris på minimum 25 %, som i Sverige.
- Alt vern av skog må skje etter frivillig ordning.
- Ved ekspropriasjon til kommersielle formål må erstatningen til grunneier bygge på et prinsipp om at gevinsten skal deles mellom grunneier og ekspropriant.

ERSTATNINGSORDNINGER MÅ STYRKES

Ekspropriasjon og erstatning

Eidsvollsmennene så i 1814 det som selvsagt at grunneieren skulle ha full erstatning dersom det offentlige gjorde inngrep på eiendommen. Og noen annen «tiltakshaver» enn Staten, så man nok neppe for seg kunne være aktuell. Men forholdet mellom offentlige og private tiltak er ikke det samme i dag som før. Kommunikasjon (ekom) har blitt en kommersiell bransje. Statlige virksomheter kan like godt finne på å leie lokaler som å eie dem selv, og offentlige bygg og anlegg blir typisk solgt etter en del år når behovet har endret seg.

Prinsippet for erstatning til grunneier er basert på at grunneier skal ha dekket sine økonomiske tap i hovedsak basert på den arealbruken som fant sted før inngrepet. Kun når inngrepet skjer til kommersielle formål, får grunneier sin andel av verdistigningen. Men når skillet mellom kommersiell/ikke-kommersiell og offentlig/privat ikke lenger er så logisk, begynner grunnlaget for denne tenkningen å smuldre opp.

I dag stilles det store krav og forventninger til arealbruken hos skogeierne. Samfunnets behov for å regulere eller begrense utnyttelsen av skogen synes stadig å øke. NORSKOG mener at man i et moderne samfunn må se på regulering/klausulering/ekspropriasjon i et videre perspektiv enn man gjorde i 1814 eller sågar da Norge skulle gjenreises etter krigen. Når man skal redusere inntektene for en skogeier for å tilgodese et formål som noen andre mener er mer nyttig, er det snakk om formuesoverføring. Og der man tar i bruk arealet til utbygging, er det snakk om en samfunnsmessig verdistigning. Det å trekke det klassiske skillet mellom utbygging til bolig og utbygging til f.eks. et forsvarsanlegg, blir i dag kunstig.

NORSKOG mener det er grunnlag for å revurdere selve grunnlaget for utmåling av erstatning ved ekspropriasjon. I dag blir regelmessig grunneiere avskåret for å få en andel i samfunnsmessig verdistigning. Dette kunne la seg forsvare i en tid da Norge hadde stort behov for dugnadsinnsats fra alle og landet manglet likviditet. Slik er ikke situasjonen i dag.

Når grunneieren blir utsatt for eiendomsinngrep, er dette et inngrep i eierens økonomi, daglig virksomhet og livssituasjon. For mange eiere er dette et inngripende tiltak som oppleves opprivende. Det å bli fratatt eiendom eller råderetten over den, er noe helt annet enn å finne ut at man vil selge eiendommen i markedet. Denne forskjellen mellom subjektiv og objektiv verdi, må erstattes.

Domstolene har systematisk undervurdert grunneiers tap ved å velge en kapitaliseringsrente som ligger langt høyere enn det en grunneier kan forvente å oppnå på sin kapital. I personskadesaker er det foreslått å gi hjemmel for å fastsette renten gjennom forskrift. Når domstolene har slitt med å forstå konsekvensene av systematisk å legge til grunn en for høy rente, vil kanskje en slik løsning være bedre. Også for ekspropriasjon må vi få en rente som bedre avspeiler hvilken forventet avkastning man kan oppnå på erstatningsbeløpet slik at man unngår en systematisk avkortning. Når norske innbyggere opplever at sparepengene deres har negativ avkastning og pensjonene blir mindre enn forventet, er det opprørende at domstolene forventer at den samme personen skal kunne oppnå 4 % realavkastning av et erstatningsbeløp.

Klausulering og råderettsinnskrenkning må utløse erstatning

I Norge har vi et grunnleggende prinsipp om at innbyggerne må finne seg i samfunnets regulering. Noe annet prinsipp ville vært kompliserende. Dersom enhver offentlig regulering skulle utløse erstatning til noen, ville samfunnet blitt lammet. Læren om de erstatningsfrie råderettsinnskrenkningene vil slik sett opplagt være et naturlig utgangspunkt. Men etter hvert som det offentliges krav og forventninger til arealbruk blir stadig større, er det spørsmål om prinsippet må nyanseres.

I 1985 ble naturvernloven endret slik at man fikk full erstatning, tilsvarende ekspropriasjon, for naturreservater. Argumentasjonen var at naturreservat var en så inngripende regulering at den hadde samme virkning for skogeier som ekspropriasjon. I dag gir alle verneformer etter naturmangfoldloven full erstatning, dog med en begrensning til igangværende bruk. Men i dag ser vi at skog klausuleres i stadig økende grad med hjemmel i ulikt lovverk og at hensyn til luftfartshinder, vannkilder, rasfare etc. ønskes regulert. I slike tilfeller er det snakk om å innskrenke en produksjon som ellers ville skjedd og dessuten i stadig økende grad å innføre dette for å tilgodese et annet samfunnsområde. Det å hekte opp slike forhold til læren om erstatningsfrie råderettsinnskrenkninger, virker svært urimelig. Det er åpenbart slik at storsamfunnets behov vil gjøre ulike typer innskrenkninger i skogeierens skogproduksjon nødvendig, men da må det utløses erstatning.

SKOGBRUKET TRENGER SKATTEREGLER OG EN EIENDOMSSTRUKTUR SOM STIMULERER TIL AKTIVT OG PROFESJONELT EIERSKAP

- Delingsregelen i jordloven må ikke være til hinder for en utvikling av rasjonelle driftsenheter. Praktisering av delingsregelen må være forutsigbar og lik i alle kommuner.
- Omsetning av rene skogeiendommer og eiendommer med skogdominert næringsgrunnlag må fritas fra boplikt.
- Gevinstbeskatning ved salg ut av familien må oppheves ved eiertid over ti år, for å stimulere til et mer aktivt og fungerende eiendomsmarked.
- Det må åpnes for bruk av enkeltpersonsselskap. Skogbruk drives for det meste som ENK (enkeltpersonsforetak) pga. konsesjonsloven. ENK må få samme skattemessige vilkår som aksjeselskap slik at det blir lik investeringsevne. Dette kan løses ved å åpne for at enkeltpersonsselskap skattlegges som aksjeselskap, men behandles som et enkeltpersonsforetak i sammenheng med konsesjonsloven.
- Det bør åpnes for fritt valg av organisasjonsform. Næringsfrihet og eiendomsrett tilsier at eier skal kunne velge sin egen organisasjonsform.
- Skatt er et bedre virkemiddel enn tilskudd, da det favoriserer de med aktivitet.
- Formuesskatt på arbeidende kapital må fjernes.
- Arveavgiften bør ikke gjeninnføres.
- Konkurransufremmende vilkår for statlig virksomhet må oppheves ved at private aktører også slipper mva. på jakt og fiske. I dag diskrimineres privat eierskap.
- Skattefritaket for eiendomsskatt på landbrukseiendom må opprettholdes.

SKOGBRUKET TRENGER EN MER RASJONELL EIENDOMSSTRUKTUR

Det er et klart uttalt politisk ønske at avvirkningen i Norge bør økes, og potensialet er anslått til 15 millioner m³ årlig, mot ca. 12 millioner i dag. Gjennomsnittseiendommen i norsk skogbruk er på ca. 500 dekar, ofte arrondert i spredte teiger, og gir grunnlag for en årsinntekt på om lag 20.000 kroner.

I stortingsmelding nr. 6 (2016–2017) uttaler regjeringen at eiendomsstrukturen er en utfordring: «En fragmentert eiendomsstruktur er utfordrende for lønnsomheten i skogbruket, samtidig som betydningen av skoginntekten kan være marginal for mange skogeiere. Regjeringen vil legge til rette for økt omsetning og bedre arrondering av landbrukseiendommer, slik at eiendomsstrukturen på sikt kan endres i retning av mer rasjonelle driftsenheter.»

Men i stortingsmeldingen har altså regjeringen sagt seg enig med det skognæringen også opplever: Drift av skog må betyr litt mer for litt flere. Selv om hogsten i dag er outsourced til omsetningsledd, er det grunn til å tro at ressursene vil bli mer aktivt utnyttet på de litt mer robuste enhetene. Særlig gjelder dette veibygging og -vedlikehold, skogkultur og andre investeringsarbeider.

Både den økonomiske og teknologiske utvikling har løpt fra denne eiendomsstrukturen. Gjennomsnittslønnen har siste 20 år økt fra ca. 300 m³ til 700 m³, ved at det avvikres sjeldnere på eiendommene.

En utvikling mot litt større driftsenheter, vil ikke endre det store bildet av Norge i overskuelig fremtid vil bestå av nokså små eiendommer. Men eiendomsstrukturen, som har sin

historiske bakgrunn, bør likevel utvikles i riktig retning. Av landets ca. 125 000 skogeiendommer er det bare omlag 250 som er av en størrelse som gir rom for normal inntekt for en heltidsutøver i næringen.

NORSKOG mener at det må legges til rette for at de som ønsker å satse på skogbruk som næring, får mulighet til å bygge opp rasjonelle driftsenheter. Tilretteleggingen må gjøres ved bruk av gulrot, og ikke pisk. Det finnes interesserte kjøpere, men det er for få kjøpsobjekter ute i markedet. Stimulans av viljen til salg er derfor avgjørende for å endre eiendomsstrukturen i riktig retning.

NORSKOG vil fremheve tre vesentlige tiltak som vi mener er nødvendig for å gi en mer effektiv eiendomsstruktur i Norge:

Delingsregelen i jordloven må ikke hindre fradeling av skogeiendommer

Dagens regel om regulering av deling av landbrukseiendom, ble innført allerede i 1955 og hadde som formål å stoppe utviklingen av den stadige oppdelingen av eiendommene som hadde funnet sted over 100 år. Man så at fremtidens landbruk hadde behov for rasjonelle enheter, og det var ikke forenlig med at familier delte eiendommer og fordelte på barna.

Delingsregelen har i stor grad vært en suksess. Men samtidig ser vi i dag at den har utviklet seg til å bli en lite dynamisk regel som er svært byråkratiserende. I 2013 ble f.eks. regelen endret og tenkt liberalisert, men i praksis har dette ikke hatt noen positive effekter for utviklingen av robuste landbrukseiendommer.

Vi ser også at det har vært veldig liten styringsvilje fra Landbruks- og matdepartementet i å lage kjøreregler for hvordan regelen skal praktiseres for å bidra til å nå målet om mer rasjonelle driftsenheter. Dette ser vi tydelig i de nye rundskrivene som ble publisert våren 2021. I stedet for å lage rundskriv som angir en retning og et mål, har man heller laget et omfattende skriv som lister opp ulike momenter som kommuner og statsforvaltere kan benytte i sine avgjørelser. Det er vanskelig å forstå at ikke slike rundskriv skal brukes til å angi virkemidlene for å nå målet.

NORSKOG ønsker en reformering av delingsbestemmelsen slik at det skal være mulig å skille fra skog å selge dette som tilleggsareal til naboen. For å få en utvikling i ønsket retning, må man nok også akseptere at ikke alle fradelingene er «perfekte». Mange vil ønske å beholde et visst areal rundt tunet, og her må forvaltningsmyndigheten utvise fleksibilitet. Det er bare markedet – omsetning mellom private parter – som kan bidra til å nå målet om mer rasjonelle enheter. Og da må regelverket praktiseres slik at det gir handlingsrom for markedsaktørene. Reglene må være mer forutsigbare og det må være lettere å få delt av areal for å selge til en som driver i skognæringen fra før. For at noen skal bli større, må noen andre bli mindre.

Omsetning av rene skogeiendommer og eiendommer med skogdominert næringsgrunnlag må fritas fra boplikt

Boplikten hemmer investeringslysten. Konesjonslovens krav om boplikt ekskluderer mange potensielle eiere fra å kjøpe skogeiendom. Det hjelper lite om kjøperen har finansielle forutsetninger, kompetanse og planer for en aktiv forvaltning, så lenge han eller hun ikke kan bosette seg på eiendommen. I en næring med stort behov for engasjerte eiere, og kapital nok til å utvikle eiendommen, er dette et stort paradoks. Skogbruk som næring med sin 100-årige vekstsyklus krever ikke daglig tilstedeværelse på eiendommen.

Da de færreste eiendommer gir grunnlag for heltids-sysselsetting, er eier avhengig av å få en annen jobb ved siden av bruket. Mangelen på distriktsarbeidsplasser i kombinasjon med boplikt gjør det vanskelig å overta eiendommen. Konsekvensen er at forrige generasjon sitter på eiendommen så lenge som mulig i håp om at det senere skal passe for neste generasjon å komme hjem og ta over. Gjennomsnittsalderen til eierne øker, og vilje til nyinvestering og evne til innovasjon avtar i takt med økende alder. Tall fra SSB viser at det er langt flere eiere av skog som er over 70 år enn under 40 år.

Gevinstbeskatningen ved salg ut av familie må oppheves ved eiertid over ti år

Frem til 2005 kunne landbrukseiendommer selges uten gevinstbeskatning dersom selger hadde vært eier av eiendommen i minst ti år. I dag beskattes slik gevinst som kapitalinntekt. Skatteskjerpelsen ved salg ut av familien kan virke avskrekkende, og mange velger å beholde eiendommen fremfor å selge den ut av familien – i påvente av at et familie-medlem finner det for godt å kjøpe. Denne forskjellen i beskatning hindrer effektiv omsetning og strukturendring av eiendommer. NORSKOG mener at fritaket for gevinstbeskatning ved salg ut av familien bør gjeninnføres ved eiertid over ti år. Dette vil være et viktig bidrag til å bedre eiendomsstrukturen.

De fleste eiendommer i Norge er for små til å gi noe sysselsettingsbidrag av betydning. Derved blir boplikt på slike eiendommer i praksis ofte en boplikt bort fra arbeidsplasser i stedet for, slik ordningen var tiltenkt, en plikt til å bosette seg på arbeidsplassen.

NORSKOG mener tapt verdiskaping som følge av lav avvirkning på slike eiendommer overgår statens provenytab ved å gjeninnføre dette regelsettet. Å oppheve gevinstbeskatningen ved salg ut av familien ved eiertid over ti år, vil stimulere viljen til salg, og bidra til at aktive eiere får utviklet sitt ressursgrunnlag.

SKATT OG AVGIFT I SKOGBRUKET

Det må åpnes for bruk av enkeltpersonsselskap

Landbruket er i dag i stor grad bundet til personlig eierskap, og blir således avskåret fra den gunstige skatteordningen som sikrer aksjeselskapene kapitalskatt på inntekter som skal investeres videre eller beholdes i selskapet. Dette gir ikke nøytralitet i skattesystemet. Det setter en hel næring på siden av de valgmuligheter som andre næringsutøvere har, med hensyn til tilpasning av eierform til skattemodell.

NORSKOG mener at det må åpnes for at skog kan eies i aksjeselskap i større grad enn det konsesjonsloven i dag tillater. Dette kan løses ved å åpne for at «enkeltpersons-selskap» skattlegges som aksjeselskap, men behandles som et enkeltpersonsforetak i sammenheng med konsesjonsloven.

Skogfondsordningen trekkes frem som skogbrukets mulighet, og selv om denne ordningen er svært viktig, er pengene låst til bestemte skogformål. Man kan altså ikke bruke disse midlene til investering i annen virksomhet på eiendommen.

Likestilte skatteregler innen skogbruket vil gi økt aktivitet og investeringsevne. Dette vil igjen gi dynamiske effekter i form av flere arbeidsplasser, økte skatteinntekter, og økt bosetting i distrikter som ellers trues av fraflytting.

Skatt er et bedre virkemiddel enn tilskudd da det favoriserer de med aktivitet

Norge bør, på lik linje med Sverige og Finland, innføre

mulighet for «Skogsavdrag». Dette er en ordning som gjør det skattemessig mer gunstig å avvirke. Den vil dermed være avvirkingsfremmende, og samtidig bidra til at ny skogeier forbedrer sin likviditet i starten av eierperioden. Likviditetsforbedringen vil også øke evnen til å investere i utvikling av eiendommen. Når kjøpekraften styrkes, er det også et virkemiddel i en strukturutvikling som NORSKOG mener er svært viktig. Dette vil da bidra i samme retning som regjeringens vedtak om å redusere gevinstbeskatning ved salg ut av familien, samt å fjerne prisreguleringen. Dersom kjøper skal kunne nyttiggjøre seg denne fordelene, må avvirkningen økes. Ordningen vil derfor være aktivitetsfremmende. En slik mulighet vil jevne ut noen av de skattemessige forskjellene som i dag finnes mellom Sverige, Finland og Norge.

Formuesskatt på arbeidende kapital må fjernes

Formuesskatt på kapital som er investert i verdiskapende virksomhet kan vanskelig forsvares. Formuesskatten stimulerer til privatforbruk fremfor investeringer som kan skape sunne arbeidsplasser og skattbar verdiskaping. NORSKOG mener at det er det overskuddet bedriftene skaper som skal beskattes, ikke den kapital som er nødvendig for verdiskapingen.

Formuesskatt på arbeidende kapital svekker norsk verdiskaping og bedriftenes konkurransekraft. Den tapper bedriftene for kapital som kunne gått til innovasjon og nye arbeidsplasser, og den gjør bedriftene mindre robuste for å takle økonomisk vanskelige tider. Formuesskatten rammer

også bare norske eiere, slik at utenlandske eiere får et konkurransefortrinn ved at de slipper å betale formuesskatt. Det er i dag kun et fåtall land i Europa og OECD som har skatt på nettoformue. I Europa har Frankrike, Island, Liechtenstein, Norge og Sveits formuesskatt. I tillegg har Nederland en skatt på beregnet kapitalavkastning som i realiteten er en formuesskatt.

Utviklingen i EU og OECD har gått i retning av å avvikle skatter på nettoformue. Formuesskatten er nylig blitt avvirket i blant annet Finland (2006), Island (2006), Luxembourg (2006 – for personer), Sverige (2007) og Spania (2008). Etter finanskrisen har imidlertid Island gjeninnført formuesskatt.

Arveavgiften bør ikke gjeninnføres. Den 1. januar 2014 ble arveavgiften fjernet. Tidligere måtte man betale opptil 15 prosent i arveavgift. Dette var en svært uheldig avgift, med lite proveny. NORSKOG mener en slik avgift kun bidrar til mye byråkrati og at skatt heller bør kreves inn på opptjente inntekter.

Merverdiavgift på jakt og fiske

Det er i dag fritak for merverdiavgift på omsetning av jakt og fiskekort på statens grunn og i bygdeallmenninger.

I prinsippet vil jaktkort som selges fra private næringsdrivende bli dyrere enn tilsvarende jaktkort på statens grunn eller i bygdeallmenning. Denne forskjellsbehandlingen er også utvidet til å gjelde jakt som kjøpes via en jeger- og

fiskeforening. I tillegg gjelder det for jakt på de eiendommer staten har ervervet og som eies i et eget aksjeselskap. Lovverket har nå så mange unntak for statlig virksomhet o.l. at det er merverdiavgiften på salg av jakt og fiske fra private grunneiere som er unntaket fra normal praksis. NORSKOG mener dette gir en uakseptabel diskriminering av privat eierskap, og konkurransevridding i markedet for salg av jakt- og fiske- produkter, og mva-fritaket må derfor også gjelde for private aktører.

Skattefritaket for eiendomsskatt på landbrukseiendom må opprettholdes

Produksjonsdelen av landbrukseiendommer er fritatt for eiendomsskatt. Bolighus og bygninger som benyttes til annet enn landbruk, er likestilt med andre bygninger i kommunen. Likevel ser vi at det skjer en uthuling av dette landbruksunntaket ved at bygninger som benyttes til utmarksnæring og andre integrerte deler av landbruket pålegges eiendomsskatt i enkelte kommuner. Dette uthuler effekten av unntaket.

Landbrukseiendommer binder en stor kapital med svært lav avkastning. Den avkastningen eiendommen gir, er beskattet fullt ut som næringsinntekt. En eiendomsskatt på toppen av all annen beskatning vil utgjøre en betydelig reduksjon i næringens lønnsomhet. Det er derfor svært viktig at dagens unntak i eiendomsskatteoven opprettholdes, og at uthuling motvirkes.

MILJØHENSYN I SKOGEN

- Næringens ansvar gjennom en fungerende sertifiseringsordning sikrer trevirke som et bærekraftig og fornybart råstoff.
- Den etablerte sertifiseringsordning bør danne grunnlaget for nedbygging av offentlig regulering.
- Det er et offentlig ansvar å sørge for at det finnes en database med kvalitetssikrede data som viser de miljøverdier og kulturminner som det forventes at skogbruket skal ta hensyn til.
- Vern av prioriterte arter og naturtyper må gi rett til kompensasjon som ved områdevern.
- All registrering av naturverdier i skog må være basert på etterprøvbare og vitenskapelig baserte metoder.
- Naturindeksen skaper et kunstig og misvisende bilde av miljøsituasjonen i norske skoger, og må derfor endres.
- Alt vern av skog og utmarksarealer må baseres på ordningen med frivillig vern.

Næringens ansvar gjennom en fungerende sertifiseringsordning sikrer trevirke som et bærekraftig og fornybart råstoff

Skognæringen tar et betydelig ansvar for å sikre biologisk mangfold, friluftslivverdier, kulturminneverdier og andre verdier knyttet til skogarealene, gjennom den frivillige sertifiseringen som er utviklet gjennom mer enn 20 år. Den dominerende sertifiseringsordningen i Norge er PEFC, som dekker mer enn 95 % av all avvirkning i landet. I tillegg har vi noe FSC®-sertifiserte arealer. NORSKOG støtter begge ordninger. PEFC sertifisering er i praksis obligatorisk i Norge. Eventuell FSC sertifisering som kan komme i tillegg må være frivillig for skogeier, basert på skogeiers ønsker og vurdering av markedsmessige forhold. Med den høye sertifiseringsandelen vi har i norsk skogbruk, sikrer skognæringen norsk trevirke som et bærekraftig og fornybart råstoff det er økende behov for, for gjennomføring av det grønne skiftet.

Miljøsertifisering har blitt en forutsetning for å kunne levere tømmer, og den er dynamisk. Der avvik eller andre forbedringsområder avdekkes, følges disse opp med justeringer av systemet for å redusere risikoen for at tilsvarende feil skjer

igjen. På denne måten er miljøarbeidet i stadig utvikling og har fleksibilitet nok til å innarbeide ny kunnskap. Standardene som ligger til grunn for sertifiseringssystemet er basert på åpne prosesser, hvor representanter for alle interesseområder knyttet til skogbruk inviteres til å delta. Norsk PEFC Skogstandard revideres hvert 5. år, for å fange opp utvikling i kunnskap, teknologi og erfaringer. Siste revisjon ble fullført i 2016 og ny revisjon pågår i 2021.

Den etablerte sertifiseringsordning bør danne grunnlaget for nedbygging av offentlig regulering

Miljøregistreringer i skog (MiS) er nå gjennomført for det meste av skogarealene i Norge, og områder med spesielle miljøverdier hvor hogst normalt ikke skal gjennomføres (nøkkelbiotoper) er identifisert. Disse utgjør om lag 1,7 % av skogarealet. Dette er en del av sertifiseringsordningen. Nøkkelbiotopene overvåkes fortløpende av næringen. Dersom feilhogst skulle forekomme i en nøkkelbiotop, blir ødelagt areal erstattet av nytt areal med tilsvarende miljøverdi, et system som viser næringens samfunnsansvar.

NORSKOG mener at næringens ansvar gjennom en fungerende sertifiseringsordning bør bidra til deregulering fra det offentliges side. Et typisk eksempel er markaforskriften. Her bør dokumentasjons- og kontrollregimet som ligger i sertifiseringen i stor grad være tilstrekkelig for myndighetens behov for kontroll med skogsdriften.

Det er et offentlig ansvar å sørge for at det finnes en database med kvalitetssikrede data

Skogeiere er pålagt en omfattende undersøkelsesplikt rundt miljøforhold, kulturminner, og andre forhold i forkant av hogst. De opplysningene som skal innhentes, finnes i all hovedsak i offentlige databaser. Kvaliteten på data, organiseringen av informasjonen, og den operative brukervennligheten til basene har blitt bedre de siste år, men er fortsatt dårlig. Datakvaliteten må beskrives og gjennomførte tiltak for kvalitetssikring for de enkelte funn dokumenteres

i basene. Usikkerhet på dette området fører til unødig mye arbeid med feltundersøkelser før en drift kan gjennomføres, og kan i verste fall føre til at drifter kan bli gjennomført feil.

NORSKOG mener det er et offentlig ansvar å gjøre en helhetlig gjennomgang for å kvalitetssikre og effektivisere undersøkelsene, og å presentere disse dataene i en form som er tilpasset det operative skogbruket.

Inngrepsfrie områder (INON) er ikke faglig eller politisk forankret, og må avskaffes som forvaltningsverktøy
Naturarealer som ligger mer enn en kilometer fra tyngre tekniske inngrep defineres som inngrepsfrie områder. Metoden er ment som en indikator på hvor stor andel av norsk natur som påvirkes av menneskelig aktivitet. Modellen er basert på en ren geometrisk tilnærming, og er derfor ubrukt for å beskrive den faktiske miljøpåvirkningen i et område.

NORSKOG opplever imidlertid at det nettopp er slik modellen blir brukt. Reduksjon av inngrepsfrie områder blir eksempelvis brukt som argument mot bygging av skogsveier, og hindrer dermed viktig ressursanvendelse. Etter vårt syn brukes denne tekniske indikatoren som et biologisk forankret forvaltningsverktøy, noe det ikke var ment som, og som det heller ikke er faglig grunn til å gjøre.

Regjeringen Solberg hadde som mål å avvikle INON som forvaltningsverktøy. Men dette arbeidet har lyktes i liten grad. Etter NORSKOGs oppfatning må slike geometriske miljøindikatorer avskaffes som forvaltningsverktøy i sin helhet. Forvaltning av natur er for komplisert til å bli forenklet til geometriske funksjoner.

Vern av prioriterte arter og utvalgte naturtyper må gi rett til kompensasjon som ved områdevern

Naturmangfoldloven av 2009 utløser økonomisk erstatning ved områdevern. Loven legger imidlertid også opp til at det kan innføres restriksjoner for næringsutøvelse gjennom

såkalt prioriterte arter eller utvalgte naturtyper. Disse utløser i praksis ikke erstatning til grunneier.

Tiltakene etter naturmangfoldloven kan medføre vesentlige restriksjoner i skogsdriften, med tilhørende økonomiske tap for grunneier. Dette mener vi må gi rett til erstatning på lik linje med områdevern.

NORSKOG mener at miljøvernmyndighetene må foreta en grundig undersøkelse av om skogbrukets egne miljøverktøy er gode nok før man tar i bruk ulike former for lovhjemlet vern for å fremme samme hensyn.

Siden 2003 er nesten alle nye prosesser for vern av skog på privat grunn gjennomført som frivillig vern. Dette er en ordning som har redusert konfliktnivået betydelig. NORSKOG mener at ordningen må opprettholdes, og at frivillig vern må prioriteres foran tradisjonelt vern også der vern har hjemmel i andre hensyn enn de biologiske.

Skogeiers rettssikkerhet må styrkes ved naturtyperegistrering

Naturtypekartlegging er gjennomført i mange kommuner for å være en hjelp for kommunene når de legger planer for arealbruk. Dette er registreringer som er gjennomført med svært variabel kvalitet. Arealene tegnes inn med relativt bred penn, og klassifiseres normalt i kategoriene nasjonalt viktig, regionalt viktig, eller lokalt viktig (A, B og C).

Det skaper forvirring når dette kommer i tillegg til miljøregistreringer i skog (MiS), og ofte er utført mindre systematisk og heldekkende enn MiS.

Det bør i utgangspunktet være nødvendig at ulike etater i samfunnet etablerer hver sin ordning for å registrere omtrent de samme verdier. Det skaper merarbeid og uklarhet for skogeiere å forholde seg til forskjellige systemer.

Naturtypekartlegging kan medføre store konsekvenser for skogbruket. Det er derfor helt vesentlig at metoden bygger på et dokumentert vitenskapelig grunnlag, at metoden er etterprøvbare, og at den ikke fører til unødvendig båndlegging av skogarealer. Fram til 2017 har naturtyper blitt registrert etter en metode beskrevet i DN sin håndbok 13. Denne metoden er lite etterprøvbare og relativt skjønnsmessig. En ny og mer etterprøvbare metodikk er beskrevet (NIN 2.0) og er nå tatt i bruk. Denne bygger på samme faglige tilnærming som MiS-metodikken som benyttes for å registrere nøkkelbiotoper, og bør gi mer sammenfallende resultater.

NORSKOG vil bidra til å avklare i hvilken grad vi oppnår de ønskede forbedringer med NIN-metoden, samt hvordan skogbruket skal forholde seg til de naturtyper som registreres, ut over den sikring som følger av naturmangfoldloven. NORSKOG er videre opptatt av å begrense effekten av snikvern som følge av naturtyperegistrering, samt usikkerheten for skogeiere knyttet til det registreringsarbeid som foregår.

Registreringer av miljøkvaliteter må settes inn i en politisk kontekst

Skogbruket med sin MiS-kartlegging og myndighetene med sin naturtypekartlegging har i prinsippet lagt til grunn samme forståelse om at det er ivaretagelse av viktige livsmiljøer, i kombinasjon med konkret beskyttelse av noen særlig viktige arter, som er den linjen man skal følge når det gjelder ivaretagelse av biologisk mangfold. Man har god erfaring med at en slik tilnærming virker og det er mulig for en skogforvalter å forholde seg til slik informasjon. Det gjenstår å se om naturtypekartlegging og MiS-kartlegging vil gi likere resultater nå som de etter hvert er basert på samme metodikk. Samtidig er det et paradoks at man skal ha to likeartede registreringssystemer gående ved siden av hverandre samtidig. Vi opplever fremdeles at grunneiere ikke blir varslet om at naturtypekartlegging skal finne sted og mange steder er naturtypefigurene så omfattende at det er vanskelig å forholde seg til informasjonen.

Men den store skillelinjen i debatten om forvaltning av norsk skog, går på om det er observasjoner av enkeltarter eller om det er ivaretagelse av livsmiljøer som skal være styrende for forvaltningen. Debatten om Artskart er et tydelig bilde på dette. Selv om man har sikre holdepunkter for at livsmiljøstrategien vil være den beste over tid, er det lett å skape et folkelig engasjement rundt at det ikke kan aksepteres å hogge tømmer der det er observert en sjelden art. Konkrete artsobservasjoner brukes som bevis for at livsmiljøregistreringene er mangelfulle. Men, det at man ivaretar viktige livsmiljøer betyr ikke at ikke artene kan fines utenfor de områdene skogbruket selv verner.

NORSKOG mener at all norsk naturforvaltning må være kunnskapsbasert. Men samtidig er skogbruk politikk. Den enkleste måten å ikke forstyrre naturen på, er å la

skogbruk opphøre. Men da mister vi muligheten til å levere bærekraftig industriråstoff inn i grønne industrier og også skape økonomiske verdier på bygdene. Derfor må målet for norsk skogbruk være å produsere en gitt mengde industriråstoff samtidig som man påvirker økosystemene minst mulig. Debatten som avledes av enkeltartsobservasjoner ønsker å gi disse en trinnhøyde som gjør avveininger og politiske prioriteringer unødvendige. NORSKOG ønsker arbeidet med registrering av enkeltarter velkommen, forutsatt at registreringene holder god kvalitet. Men bruken av dem må innskrenkes til å inngå i beslutningsgrunnlaget. Klimaendringer og politikk er for viktig til å kunne settes til side av enkeltobservasjoner.

Naturindeksen feiltolkes

Direktoratet for naturforvaltning (Miljødirektoratet) ga i 2010 ut Naturindeks for Norge. Hensikten med denne er å gi «en oversikt over status og utvikling for det biologiske mangfoldet i de store økosystemene. Naturindeksen vil kunne antyde om vi når målet om å stanse tapet av biologisk mangfold». Naturindeksen viser at situasjonen for skogen i Norge er noe bedret eller har vært stabil i de siste 50 år. Forskere som står bak rapporten har vært tydelige på at det er utviklingen som skal vektlegges, og ikke den referansesituasjon som er valgt.

Naturindeksen benytter en referansetilstand for skog tilsvarende en ikke menneskepåvirket urskog. Dette blir i realiteten uoppnåelig, og dermed gis det inntrykk av at tilstanden i skogen er dårlig. Naturindeksen feiltolkes i mange sammenhenger ved at aktuell situasjon måles mot et utopisk referansenivå. På denne måten skapes et kunstig og misvisende bilde av miljøsituasjonen i norske skoger. Andre rapporter, som blant annet Landskogtakseringen og Skog og Landskap sin rapport «Utvikling og tilstand i norsk skog sett i forhold til kravpunkt i Norsk PEFC Skogstandard» (2014), bekrefter faktisk bedring av miljøsituasjonen.

Alt vern av skog og utmarksarealer må baseres på ordningen med frivillig vern

Med de målsettinger som er vedtatt for skogvern i Norge, er ordningen for frivillig vern eneste mulighet for å kunne gjennomføre dette med begrenset konflikt. Det er i denne sammenheng helt avgjørende at ordningen faktisk blir frivillig. Det må være mulig for skogeiere som ikke ønsker vern å takke nei, og heller drive skogen innenfor de rammer som lovverk og sertifiseringsbestemmelser setter. NORSKOG vil vokte denne frivilligheten, som blir helt avgjørende for ordningens tillit og fremtid.

Ordningen med tilbud om frivillig vern er i mange sammenhenger også et konfliktreduserende virkemiddel. Dette gjelder spesielt for gjennomføring av tilpasninger ved skogsdrift der det er registrert vesentlig miljøverdier. I slike tilfeller vil etterlevelse av lovbestemmelser og sertifiseringsbestemmelser redusere inntekspotensialet i vesentlig grad.

SKOGBRUKSPLANLEGGING

DET BØR INNFØRES EN NY OG MER KOSTNADS-EFFEKTIV MODELL FOR SKOGBRUKSPLANLEGGING

Skogbruksdata, opplysninger om alder, kubikkmasse og annet på skogarealene, er viktige for både skogeiere, myndigheter, forskningsinstitusjoner og tømmeromsetningsselskap. Oppdatert informasjon med tilstrekkelig nøyaktighet er viktig for riktig skjøtsel, god planlegging og effektive logistikk løsninger.

Det skjer nå en kontinuerlig utvikling der mulighetene for å fremskaffe slike data ved fjernmåling, stadig forbedres. Dette gir muligheten for gode data med hyppig oppdatering til en lavere pris enn tradisjonell skogbruksplanlegging.

Samtidig ser vi at organiseringen av skogbruksplanleggingen ikke er tilpasset denne utviklingen. Prosjektene organiseres svært omstendelig i ressurs- tidkrevende prosesser med leveranse ca. hvert 15 år. Skogbruksplanleggingen må

omorganiseres slik at man får bedre effekt av ressursene og at man utnytter de store teknologisprangene som har skjedd. Dagens skogbruksplanlegging er for kostbar og lite fleksibel.

NORSKOG mener at Staten bør ta det økonomiske ansvaret for innsamling, bearbeiding og tilrettelegging av fjernmålte skogdata. Samtidig må Staten fremdeles være en viktig brikke i finansieringen av gode miljøregistreringer. Ved at det ikke er noen logisk kobling mellom registrering av skoglige parametere og registrering av miljøverdier lenger, fordi skogdataene blir registrert ved fjernmålingsmetoder, må planleggingsprosessene skilles fra hverandre.

Skogbruket må ha skogdata med tilstrekkelig nøyaktighet og best mulige, heldekkende miljøregistreringer. Dagens organisering av skogbruksplanleggingen er ikke et svar på morgendagens utfordringer.

SAMFERDSEL

Bedre infrastruktur for tømmertransport er avgjørende for konkurranseevnen og markedsadgang for tømmer og treprodukter

- Vi trenger flere krysningsspor, tilsvinger, og jernbane-terminaler som er tilrettelagt for tømmertransport.
- Fortsatt satsing på tømmerkaier som er tilpasset store volum for å få tilgang til eksportmarked.
- Sidestille finansieringsmuligheter for mindre kaianlegg med øvrige investeringer som har tømmertransport til formål.
- Fortsatt oppskrivning av hele vegnettet til 24 m og 60 tonn totalvekt for vogntog lokalt og regionalt, og deler av vegnettet til 74 tonn for 8- og 9-akslede kjøretøy.
- Bruprogrammet for å fjerne flaskehalsen på fylkesveinettet må prioriteres og få økte bevilgninger.

ØKT KONKURRANSEEVNE OG MARKEDSADGANG FOR TØMMER/TREPRODUKTER

Markedet styrer etterspørselen etter virke, mens mye av industriens konkurransekraft styres politisk. Transportkostnadene utgjør både en stor del av industriens råvarekostnad, og pris på den ferdige vare levert hos kunden. Tiltak for å redusere transportkostnadene vil bety økt lønnsomhet både for skogeier og for industrien, og vil ha betydning for hvor stor del av det norske skogarealet som er økonomisk drivverdig.

Våre naturgitte forhold byr i tillegg på utfordringer med hensyn til lønnsomheten i å ta ut og transportere virke. Videre råder det usikkerhet rundt eierskap og lokalisering av treforedlingsindustrien i Norge. For å holde avirkningen oppe, og legge forholdene til rette for ny industri, må man derfor periodevis kunne ta del i fjerntliggende markeder. Uten denne muligheten vil kritiske ledd i verdikjeden settes i fare i perioder med liten aktivitet. Dette gjelder både for norsk treindustri og transportavhengig næringsliv for øvrig.

NORSKOG mener effektiv logistikk er avgjørende i den perioden vi nå er inne i. Gode tømmerkaier og terminaler for å transportere virke på tog vil være avgjørende samfunnsinvesteringer for å sette landet i produksjon og beholde levende bygder. Investeringer i infrastruktur styrker konkurranseevnen til norsk industri, og gir volumintensive næringer, som skogbruket, mulighet for avsetning gjennom eksport. Fremtidens verdikjede kan forventes å måtte importere deler av råvarevolumet, slik normalen har vært like til det siste. Effektiv logistikk over lengre distanser medfører riktige råvarekvaliteter til industrien, og samtidig en sunn prisdannelse for norsk virke. Det er behov for å se infrastrukturen i sammenheng slik at forutsetningene for effektiv logistikk kan forbedres, herunder å ta ut maksimale effekter av økte vogntogvekter og -lengder.

Økt innsats for mer transport av virke på jernbane

Det er nødvendig med en fortsatt satsing på godstransport for å få en effektiv logistikk og for å bringe denne transporten utenom knutepunktene for persontrafikken. En oppgradering av prioriterte banestrekninger, med krysningsspor og terminaler for omlasting av gods, må prioriteres høyt for å møte fremtidens tiltrengte verdiskaping i Norge som helhet. I tidligere NTP ble det vedtatt å gjennomføre en større satsing på jernbane i innlandet. Dette innebærer bygging av nye tømmerterminaler, tilsvinger, og elektrifisering av strekningen Hamar- Elverum-Kongsvinger. Dette vil gi en stor effektiviseringsgevinst for skognæringen i innlandet. Norsenga tømmerterminal på Kongsvinger er landets største i volum, men kapasiteten er for lengst sprengt. Terminalen må derfor flyttes og utvides, slik at denne flaskehalsen i et langt transportsystem blir borte. Det bør etableres en ny tømmerterminal på Hauerseter for å kunne frakte tømmer til Østfoldindustrien på jernbane i stedet for veg. I tillegg bør terminalen på Sørli utvikles videre.

Godstransport på bane er kostnadseffektivt, klimavennlig, og øker trafiksikkerheten. En overordnet plan for terminaler for lasting av tømmer bør forestås i offentlig regi. Det samme gjelder utbygging, som sikrer ulike aktører og konkurrerende virksomheter like vilkår.

Sammenkopling av ulike transportbærere åpner mulighetsområder for alle transportbrukende næringer. NORSKOG mener offentlige investeringer i store anlegg må ha som mål å være knutepunkter der alle typer transport kan omlastes til hensiktsmessig videreformidling av gods.

Utvide kaianlegg til egnet størrelse for store volumer

Tømmer er plasskrevende, og har relativt lav verdi pr. volumenhet. I avveininger mellom andre transportbrukere blir plasskrevende last nedprioritert. Dette medfører økte håndteringskostnader ved opplasting til båt, og i noen tilfeller manglende adgang til bruk av anlegg. Når nye anlegg etableres, må det tas høyde også for volumkrevende gods, og planlegges slik at det er mulig med plassutvidelse over tid.

Det er fortsatt behov for flere mindre tømmerkaier. Den satsingen myndighetene har gjort de siste år på dette området har gitt gode resultater. En videreføring av programmet for kaiutbygging vil være avgjørende for å få ut de store volum som nå er hogstmodne i kystområdene.

Sidestille finansieringsmuligheter for mindre kaianlegg med øvrige investeringer som har tømmertransport til formål

Ulike støtte- og skatteordninger for skogbruket bør tilpasses slik at ordningene kan anvendes også langs kysten. Utgangspunktet for slike ordninger bør være hvilket volum støtten utløser, og ikke hvordan det teknisk foregår. Dette gjelder blant annet bruk av skogfond der man benytter lekter som mobil kai. En slik kai er etter vårt syn å sammenligne med en velteplass ved vei.

Fortsatt oppskrivning av venettet til 24 m og 60 tonn totalvekt for vogntog lokalt og regionalt

Konkurrerende land har vesentlig bedre transportvilkår enn det som er tilfellet i Norge. Råvare på rot i skogen har tilnærmet samme verdi i Norge og Sverige, men kostnadene som påløper fra skogen til industrien gir norsk industri en høyere råvarekostnad enn hva deres svenske konkurrenter har. En av de viktigste årsakene er logistiske skranker i flytting av både utstyr og råvare. Transportkostnadene må derfor reduseres for å opprettholde konkurransekraft i norsk industri.

Effekten ved økt totalvekt til 60 tonn og 24 m vil senke transportkostnadene betydelig, redusere dieselforbruket, og gi færre vogntog på norske veier.

Det er utfordrende for næringen at mange kommunale veier og fylkesveier er i en så dårlig forfatning at akseltrykket må reduseres. Veiene blir i realiteten da stengt for tømmertransport i perioder med teleløsning. Det er viktig at kommunale veier derfor oppgraderes til 10-tonns akseltrykk der det er mulig. Det må stimuleres til at muligheten for oppgradering fra 8 til 10-tonns akseltrykk om vinteren faktisk tas i bruk.

Det må settes politisk trykk på regionale og lokale myndigheter slik at økt transportkapasitet prioriteres på lokale veier.

Bruprogrammet må prioriteres

Bruprogrammet ble beskrevet i Skogmeldingen "Verdier i vekst". Denne utbedringen av flaksehalsen startet i 2018, da det i NTP ble beskrevet at man ønsket 50 millioner i året de neste 6 årene. Disse flaskehalsene gjør at vi ikke kan utnytte de andre delene av veinettet som faktisk er bra. Et samarbeid mellom Statens Vegvesen og skognæringen er avgjørende her for å få informasjon om kostnader, virkesstrømmer og innsparingsmuligheter. Næringen har utarbeidet et eget Bruprogram som er et godt verktøy i dette arbeidet.

INDUSTRI

STABILE RAMMEBETINGELSER FOR NORSK TREFOREDLINGS- OG TREMEKANISK INDUSTRI VIL STIMULERE TIL INVESTERINGER OG SIKRE VIRKSOMHET I NORGE

- Eksistens og utvikling av innenlands treforedlings- og tremekanisk industri er helt sentralt for aktivitet og stabilitet i hele verdikjeden skog og tre. Vi må minimum ha tilsvarende rammevilkår som de land vi konkurrerer med.
- En vesentlig utfordring for utvikling av ny treforedlingsindustri i Norge er lav egenkapital og mulighet til å stille sikkerhet for store industrisatsinger. Det bør derfor etableres en finansierings- og/eller garantiordning for å sikre privat kapital til etablering av grønn industri. Tilsvarende ordninger benyttes allerede i flere EU-land.
- Konkurranseskraftig energipris, høye avskrivningssatser og fritak for formuesskatt på arbeidende kapital vil gi økt konkurranseskraft.
- Økonomiske incitamenter og økt innsats for forskning og innovasjon må bidra til å bygge opp om en industri som ivaretar skogen som fornybar ressurs, – aktiv bruk av fornybart råstoff er god klimapolitikk.
- Primærleddets viktigste oppgave er å sørge for en stor nok og stabil strøm av virke for å redusere råvarerisiko for eksisterende og ny industri.

Forutsigbare rammebetingelser er en forutsetning for satsing

Norge har opplevd omfattende nedleggelser av treforedlingsindustri med de konsekvenser dette får for leverandører, arbeidsplasser, og ikke minst konkurranseforholdene i markedet.

Norge har gode forutsetninger for treforedling via tilgang på kompetanse, råvarer, energi og kapital. Det er et privat ansvar å etablere industri, men det er viktig at myndighetene målrettet bidrar til konkurranseskraft. Det er et statlig ansvar å skape minst like gode forutsetninger som i konkurrentlandene, noe som spesielt gjelder samferdsel, konkurransedyktig energipris, avskrivningssatser, fritak for eiendomsskatt, samt å fjerne formuesskatt på arbeidende kapital.

Konkurransesevnen avgjøres i stor grad av offentlige rammebetingelser. NORSKOG mener det må være en målsetting og et minimum å likestille norske offentlige rammebetingelser med de land vi naturlig møter i markedet.

SKOG OG KLIMA

SKOGEN SOM KARBONLAGER OG BETYDNINGEN AV DET AKTIVE SKOGBRUKET I MILJØSAMMENHENG MÅ LØFTES PÅ DEN POLITISKE AGENDAEN

- Det må stimuleres til økt bruk av tre i bygg gjennom krav til bruk av tre i offentlige byggerier. Ved anbud må det kreves livssyklusanalyser, og analyser av livsløpskostnader ved byggenes materialvalg.
- Den forskningsfaglige innsatsen for å dokumentere klima- og miljøgevinster ved økt bruk av tre som byggemateriale, industriråstoff og til energiformål må styrkes.
- Det må stimuleres til bruk av bioenergi som energikilde gjennom tydelige politiske prioriteringer.
- Det må fortsatt legges økt vekt på bruk av foredlet plantemateriale og økt planteaktivitet.

NORSKOG mener at Regjeringen bør stimulere ytterligere til økt bruk av skogressursene. Klimameldingen fra 2012 overlater dette til næringen og markedet. Den innfallsvinkelen er i utgangspunktet god, men hele verdikjeden trenger statlig forvaltede betingelser på nivå med konkurrentene, dersom ambisjonene skal være realistiske.

Skogen tar opp en CO₂-mengde som tilsvarer rundt halvparten av Norges årlige utslipp av klimagasser. En god skogpolitikk vil kunne øke potensialet for skogen som karbonlager ytterligere. Økt planteaktivitet og skogkultur er tiltak som vil sikre økt karbonopptak også i fremtiden.

Det er derfor nødvendig å opprettholde gode oversikter over hvordan skogressursene utvikler seg gjennom Landsskogtakseringen, og å sikre grunnlaget for en høy skogproduksjon på lang sikt gjennom planteforedling, aktiv foryngelse og god skogskjøtsel. Dette krever at det sikres høy kompetanse i alle ledd, god forskningskapasitet, og stabile, langsiktige rammebetingelser.

Skogbruket kan binde CO₂ til en langt lavere kostnad enn svært mange andre tiltak. Både verdikjeden skog, og landet som helhet, er tjent med at Norge fører en aktiv klimapolitikk hvor skogens potensiale som miljøfaktor settes sentralt.

Landskogstakseringens data viser at det innenfor bærekraftige rammer er mulig å øke avirkningen i Norge. For å realisere den klimagevinst som ligger i å bruke syklisk bundet karbon i stedet for fossilt karbon, må det tilrettelegges for en industriell utnyttelse av dette råstoffet. Standpunkt som at den beste klimapolitikken er å la gammel skog stå, faller på sin egen urimelighet. NORSKOG mener det er uheldig for klimaarbeidet dersom økonomiske rammebetingelser stimulerer til ineffektiv bruk av fornybare ressurser. NORSKOG mener det er feil å utforme systemer som leder til at kretsloppsressurser ligger ubrukt, f.eks. gjennom vern av skog uten dokumentert behov. Det bør derfor legges økt vekt på forskning som kan bidra til å dokumentere miljø- og klimagevinster ved økt anvendelse av fornybart råstoff fra de norske skogene. Aktiv bruk av fornybart råstoff er god klimapolitikk.

Bruk av tre som byggemateriale

Den norske bygg- og anleggssektoren omsetter årlig for mer enn 1000 milliarder kroner, og offentlig sektor står for over 40 % av innkjøpene. Krav til bruk av tre i offentlig sektor vil derfor være en viktig bidragsyter i klimaarbeidet og utvikling av verdikjeden skog. Byggene blir stadig mer energieffektive, slik at valg av byggematerialer som benyttes er vesentlig for sektorens klimautslipp. Både fra naturens side og gjennom lave produksjonsutslipp, har tre viktige fortrinn knyttet til klimagassutslipp sammenliknet med andre byggematerialer. Forskningsresultater viser at klimagassutslipp fra materialbruk kan halveres ved bruk av tre.

Trevirke har unike egenskaper som byggemateriale. Hvis man skal utløse den CO₂-binding og klimaforbedrende effekt som ligger i et aktivt skogbruk, må bruk av trevirke som byggemateriale økes. Trevirke er et fornybart byggemateriale som i stor grad kan erstatte blant annet stål og betong. Under produksjonen av trevirke bindes CO₂ og når dette benyttes i byggerier lagres CO₂ for lang tid. Ved rivning av bygg, bør trevirket gå inn i produksjon av grønn energi. Andre materialer går gjennom mer ressurskrevende nedstrømsprosesser ved rivning, og inngår ikke alltid i noen form for kretsløp. Klimaregnskapet er vesentlig bedre for trevirke enn for de konkurrerende materialene stål og betong, hvor det er betydelige CO₂-utslipp under produksjonen av materialene.

Et forbruk basert på skog har et kretsløp også etter at treet er hogd, noe som i dag er lite vektlagt i klimaarbeidet. NORSKOG mener at effekten av kretsløpet må innarbeides i tekniske forskrifter som legges til grunn for klimamessige avveininger mellom ulike typer bygg. Slik vil man kunne synliggjøre klimagevinsten ved bruk av trebaserte bygg.

Det bør i tillegg stimuleres til økt bruk av trevirke ved å sette krav til bruk av tre i offentlig byggevirkomhet, f.eks. ved en mer aktiv bruk av plan- og bygningsloven. Offentlig sektor bør gå foran og vise vei for å bidra til det grønne skiftet i praksis. Offentlige innkjøp som stiller krav til bruk av tre, gjerne massivtrebygg, representerer en unik mulighet til å benytte etterspørselen for å styre utviklingen i en miljøvennlig retning. Det vil skapes et marked, og gode eksempler på trebygg med høy bokvalitet, lavt karbonavtrykk, og konkurransedyktig pris. Den forskningsbaserte dokumentasjonen av treetts egenskaper i byggenæringen bør styrkes. Det samme gjelder kunnskapsgrunnlaget i form av livsløpsanalyser og klimaeffekter. Det bør, basert på slik kunnskap, gjøres gjennomganger av byggesaksbestemmelser og tekniske krav knyttet til bruk av tre i bygg.

Det må settes krav til byggeprosjekters CO₂-avtrykk, basert på materialenes totale livsløp inklusiv gjenvinning til energi, slik at det oppnås årlig reduksjon i det samlede, nasjonale CO₂-fotavtrykk fra byggeprosjekter. Det må også sikres økt bruk av fornybare materialer som klimatiltak i all byggevirkomhet gjennom plan- og bygningsloven, tekniske forskrifter, og lov om offentlige anskaffelser.

Det må stilles krav til LCA- (livssyklusanalyser) og LCC- (livssyklus kostnader) analyser når offentlige byggeprosjekter legges ut på anbud. Analysene vil klargjøre viktige forskjeller knyttet til materialvalg. Både LCA- og LCC-analyser kan bidra til å skyve kundepreferanser over mot tre, særlig fordi tre scorer høyt i LCA-analyser.

Bioenergi

NORSKOG ønsker større fokus på bioenergi, og går inn for at alle offentlige bygg (evt. begrenset til minst 500 kvm) i Norge bør pålegges krav til å ha vannbåren varme. Vannbåren varme gir mulighet til valg av ulike energikilder, herunder trebaserte løsninger og andre fornybare energibærere. Rammevilkårene for produksjon og bruk av bioenergi må være stabile over tid. Her utfordres politikerne til å ta et tverrpolitisk grep for å sikre investeringene i bioenergiløsninger.

Biodrivstoff

Biodrivstoff er den viktigste kilden til reduserte utslipp av klimagasser fra transportsektoren. For å oppnå togradersmålet, mener Verdens Energibyrå (IEA) at forbruket av biodrivstoff må økes kraftig. IEA er tydelige på at lansikte og stabile rammevilkår er avgjørende for å stimulere til økt produksjon av biodrivstoff. Fra 2021 har Norge krav om 9 volumprosent avansert biodrivstoff. Norge har et stort potensial for å utløse produksjon av avansert biodrivstoff med høy klimanytte fra skogråstoff. Flere aktuelle teknologier for produksjon av biodrivstoff, med sideproduksjon av andre miljøvennlige produkter, er under utvikling og/eller uttesting. For å stimulere denne typen produksjon, er det behov for langsiktige rammevilkår som sikrer et minimumsmarked for avansert biodrivstoff basert på skogråstoff. Tidshorisonten må økes til minimum 2030.

Oppbygging av fremtidsskogen

Skogfundsordningen må fortsatt være en bærebjelke i skogpolitikken for vedlikehold og oppbygging av skogressursene i Norge. Foryngelseskontrollen viser at foryngelsen etter hogst i litt for stor grad ikke er tilfredsstillende. Særlig er dette tilfellet i enkelte områder av landet. NORSKOG poengterer at forpliktelsen til å etablere tilfredsstillende foryngelse innenfor lønnsomme rammer påligger skogeier. Bare ved å vise en ansvarlig skogskjøtsel, herunder å etablere ny fremtidsskog, forvalter man eiendommene bærekraftig.

Forskning både for å utvikle metoder for planteforedling basert på moderne teknologi, og fornyelse av skogfrøplantasjene, bør prioriteres.

FORSKNING OG INNOVASJON

SATSING PÅ FORSKNING OG INNOVASJON ER NØDVENDIG FOR OMSTILLING OG FRAMTIDIG KONKURRANSEEVNE FOR PRIMÆRSKOGBRUKET

- Forskningsfinansieringen må tilpasses ulike behov fra langsiktige grunnforskningspregede prosjekter og/eller programmer til mer kortsiktige næringsorienterte utredningsprosjekter.
- Den offentlige forskningsfinansieringen, ikke minst for mellomlange og langsiktige prosjekter, må tydeligere dedikeres for skogbruk og skogproduksjon enn vi har sett de siste år.
- Det er behov for å utvikle og formidle kunnskap som kan gi økt konsensus om miljøforhold i skog, skogens rolle i klimapolitikken og tre som substitutt for fossile råstoffer. På den måten vil man også øke forståelsen for skogens samfunnsmessige betydning.
- Finansieringen av Skogbrukets Utviklingsfond må styrkes.
- Skattefunnnordningen må innrettes så den treffer skogbruket bedre.

FORSKNING OG INNOVASJON I HELE VERDIKJEDEN

Norsk forskningsstrategi er i stor grad basert på EU sine rammeprogram for forskning, hvor store tverrfaglige program med bred internasjonal deltakelse prioriteres. Disse er i mindre grad målrettet mot den norske skognæringens FoU behov.

Omstillingene i skogsindustrien stiller hele sektoren overfor krevende utfordringer. Det er nødvendig å ha fokus både på kostnadsreduksjon og andre tiltak i primærskogbruket. Samtidig må man sikre at forskning og innovasjon kan bidra til utvikling av norske, skogbaserte industrier, med tanke på langsiktig konkurranseevne i globale og nasjonale markeder.

Klimaendringens betydning for skogproduksjon, og skogens betydning for karbonbinding- og lagring, er helt sentrale og relativt nye tema som må fokuseres i forskningen, ikke minst i den langsiktige og offentlig finansierte forskning.

Kort- og langsiktige kunnskapsbehov:

De kortsiktige behovene knyttet til forutsetningene for utnyttning av dagens skog, dreier seg om å bedre lønnsomheten i hele verdikjeden, og å sikre industrien konkurranse-dyktig norsk tømmer. Dette krever forskning for bedre driftstekniske løsninger og logistikk. Samtidig må forutsetningene for kostnadskrevende utviklingsprosjekter i det operative skogbruket forsterkes.

Forskning dreier seg også om videreutvikling av kjente produkter og forutsetningene for økt anvendelse av disse, å styrke kunnskapen om skogens funksjon i klimapolitikken, og hvordan skogen skal kunne møte effektene av klimaendringer.

De langsiktige kunnskapsbehovene er komplekse, men er blant annet knyttet til kunnskap for den langsiktige ressursoppbyggingen der fremtidens klima er en variabel med stor usikkerhet. Dette krever forskning på plantemateriale, skogproduksjon under ulike forutsetninger, grunnlaget for treslagsvalg, arealbruk, skoghelse og invaderende skadegjørere mv. Det kreves også forskning for utvikling av mer effektiv teknologi både for bedre forvaltning av ressursene og økt skogproduksjon, kunnskap om miljøforhold, ressursinformasjon og systemer for å gjøre informasjon tilgjengelig. Den klassiske skogforskningen og produksjonsforskningen i skogbruket har i flere 10-år blitt nedprioritert til fordel for mer etterspurte oppgaver. Dette lider vi under i dag, og dette gjør oss mindre i stand til å beregne effekter av ulike tilpasninger, klimaendringer og alternative strategivalg for skjøtselen. Denne form for mer grunnforskningspreget produksjonsforskning bør gjenopptas og primært være en statlig oppgave med hensyn til finansiering.

Den langsiktige forskningen må ha fokus på behovet for innovasjoner og teknologier som kan danne grunnlaget for å utvikle lønnsomme industrielle anvendelser av store tømmer volumer, og som dermed kan sikre stabil og god lønnsomhet i hele den norske skogbaserte verdikjeden på lang sikt.

Forskningen er svært betydningsfull for utviklingen av produkter, fremgangsmåter, utstyr osv. Samtidig er det en kjensgjerning at operativ markedsrettet innovasjon skjer i bedriftene. Bedrifter som sliter, vil helt naturlig måtte prioritere opprettholdelse av eksisterende aktivitet fremfor utvikling av ny.

Dette er i stor grad situasjonen i den skogbaserte verdikjeden. NORSKOG mener derfor at det må tas i bruk kraftige verktøy for å stimulere til innovasjon i bedriftene. De som allerede er i virksomheten og kjenner markedet har de beste forutsetningene for å lykkes, noe som også underbygges av analyser på området.

Skogeierne må ta større ansvar for forskning

Skogsektoren i Norge står overfor store utfordringer, og i en slik situasjon er FoU-arbeidet helt sentralt. NORSKOG mener at skognæringen og staten sammen må bidra til økt satsing på FoU rettet mot verdikjeden skog. Det er imidlertid en klar forutsetning for økt privat innsats at vi også får en økning i den offentlige finansieringen av forskning rettet mot verdikjeden skog.

Norges Forskningsråd

Staten bidrar gjennom Norges Forskningsråd (NFR) og ordningen for Innovasjonsprosjekt i næringslivet (IPN) med midler til næringsorientert forskning. Her er det det behov for bedre samordning av skogbrukets FoU-behov og NFR sine prioriterte oppgaver. Erfaringen de siste årene har vært at søknader fra skogbruket har hatt vanskeligheter med å nå opp, noe som har ført til at omfanget av NFR-finansierte prosjekter i norske skogforskningsinstitusjoner og i næringen har falt i en periode hvor behovene har økt.

Skattefunn

Regjeringen viser til skattefunn som et godt virkemiddel for FoU i næringen, men dette er en sannhet med modifikasjoner. Skattefunnnordningen forutsetter at prosjektet må være til nytte for søkende bedrift. Bedriftene innen Verdikjeden skog er små, og få har anledning til å sette i gang egen forskning. Det er derfor hensiktsmessig at bransjeorganisasjonene utfører FoU hvor nytten ligger hos medlemsbedriftene. Dette er ressurseffektivt, men slike prosjekter faller utenfor skattefunnnordningen. Ordningen treffer ikke skog og utmarks-næringen, og bør derfor endres slik at det er tilstrekkelig at nytteverdien ligger innenfor den verdikjede søkende bedrift tilhører.

Skogbrukets Utviklingsfond

Skogbrukets Utviklingsfond yter viktig støtte til næringsorienterte forsknings- og utviklingsprosjekter, med hovedvekt på utvikling. Fondet bidrar med viktig delfinansiering av slike prosjekter. Fondet har en viktig oppgave både for den operative skogforskning og næringen, og bør styrkes.

UTMARKSNÆRING

JAKTBASERT TURISME

Realverdien av tømmer, som mange andre råvarer, har vært fallende over lang tid. For skogeier er det viktig å utnytte alle de næringsmuligheter som finnes på en eiendom. Det å utnytte jakt som element i turisme er viktig i så måte. Etterspørselen er god, jakt som næring er arbeidskrevende og skaper rom for mange tilleggsaktiviteter som overnatting, servering, transport etc.

- Jakttid for hjortevilt bør forlenges tilnærmet den biologiske jaktidsrammen.
- Det er behov for mer kunnskap for å utvikle nye modeller for bærekraftig hjorteviltforvaltning.

NORSKOG mener at jakttid for hjortevilt generelt bør tilnærmes den biologiske jaktidsrammen, og lede til

forlengede jakttider. Innen denne rammen må grunneiere alene og i samarbeid forvalte jakttidene på egen eiendom eller jaktvald. Rovdyrsituasjonen har medført at jakten blir vanskeligere, og det er nødvendig med lengre jakttid for å få utnyttet potensialet til jaktbasert næringsutvikling. At det legges opp til lengre jakttider vil også kunne bygge opp om ønsket om en mer human jakt. Lengre jakttid gir bedre mulighet for å satse på jaktbasert turisme gjennom flere døgn med overnatting, guiding, servering osv. Dette gir igjen grunnlag for investeringer i næringen.

Endringer i klima, måten skogbruk drives på, økt predasjon av rovdyr med mer påvirker hjorteviltstammens beskaffenhet. Det er behov for mer kunnskap for å utvikle nye modeller for bærekraftig forvaltning av hjortevilt.

ROVDYR

- Ulvesonen må oppheves, den fungerer ikke som forvaltningsmodell.
- Det må innføres en kompensasjonsordning for tap av inntekt i jaktbasert utmarksnæring.
- Det må utvikles metoder for raskere og mer troverdig rapportering av antall ulv i Norge.
- Stortingets bestandsmål for ulv må oppfattes som et øvre og nedre mål for bestandens størrelse i Norge.
- Ulvebestandens evne til rask vekst, og store potensial for skade, tilsier at forvaltningen må tilstrebe at bestanden holdes i bestandsintervallets nedre del.
- Rødlista kan ikke legges til grunn for vurdering av ulvens bestandsstatus i Norge, eller som forvaltningsgrunnlag for ulv.
- Byrdefordeling må legges til grunn ved uttak.
- Tap i jaktbasert utmarksnæring må vektlegges ved valg av flokker som skal tas ut.
- Skadedyr må tas ut raskt.

Ulvesonen må oppheves

Ulvesonen må oppheves. Soneforvaltningen har ikke fungert slik den var tiltenkt, i praksis er sonen et ulvereservat, hvor belastningen konsentreres og rammer en andel av distriktsbefolkningen hardt. Samtidig er det vanskelig å få fellings-tillatelse på dyr som befinner seg utenfor sonen, der det ikke skal være ulv. NORSKOG mener derfor at ulvesonen som forvaltningsmodell har utspilt sin rolle.

Krav om kompensasjon for tap i jaktbasert utmarksnæring som følge av gjeninnføring av ulv

Ulvebestanden i Skandinavia er i sterk vekst, med store konsekvenser for bruken av utmarksressursene i Norge. Tradisjonell utnyttelse av utmarka til beite, jakt, jaktturisme og annen næringsvirksomhet knyttet til jakt ødelegges. Enkeltgrunneiere lider til dels store økonomiske tap som følge av reduserte elgbestander. NORSKOG har beregnet grunneiernes årlige tap til mellom 25 og 35 millioner. Den reduserte avkastningen fra jakt medfører en betydelig reduksjon i eiendommenes salgsverdi. Tapet av eiendomsverdi er kalkulert til om lag 800 millioner kroner. Det er ikke mulig for NORSKOG å akseptere at vi skal ha ynglende ulv så lenge grunneierne alene må bære kostnadene for et politisk skapt problem.

NORSKOGs primære syn er at vi ikke ønsker ynglende ulv i Norge. Men, ulveforliket var en krevende politisk prosess, og representerer det muligens kunst. NORSKOG aksepterer derfor ulveforlikets bestandsmål på 4-6 ynglinger, hvorav 3 helnorske, under forutsetning av at grunneierne kompenseres for tapte inntekter i jaktbasert turisme. Tapene i utmarksnæring er en konsekvens av politiske beslutninger ved at ulven er gjeninnført i Norge og konsentrert innen en avgrenset geografi. Når det gjelder jaktbasert utmarksnæring bærer enkeltborgere i en avgrenset del av Distrikt-Norge kostnaden for storsamfunnets ønske om ulv. Dette er ikke akseptabelt. NORSKOGs krav om at grunneiernes tap skal kompenseres er ikke fulgt opp i praktisk forvaltning, på tross av at Stortinget

har bedt regjeringen utrede mulige økonomiske ordninger for tap av eventuelle rettigheter eller belastninger innenfor ulvesonen. Det er etablert former for kompensasjon i enkelte kommuner, men disse når i liten grad frem til grunneierne. En slik ordning må være rettighetsbasert for de som lider de faktiske tap.

Ulven er klassifisert som en sterkt truet art på den norske rødlista. NORSKOG mener at rødlista er uegnet som verktøy for å vurdere ulvens bestandsstatus i Norge. Kriteriesettet for rødlista forutsetter at enhver art i utgangspunktet må ha mer enn 1000 reproduksjonsdyktige individer for ikke å anses som truet. Dette kan være et egnet nivå for f.eks. insekter og planter, men er ikke tilpasset et arealkrevende rovdyr som ulv. NORSKOG mener at rødlista ikke kan legges til grunn for forvaltning av ulv i Norge.

Bestandsdata for forvaltning av ulv må forbedres. Registrering av ulv må suppleres med bestandsmodellering for å få frem et mer presist grunnlag for forvaltning av bestanden. Ved uttak av ulveflokker har antall felte ulv vært betydelig høyere, ofte rundt 30-40 %, enn hva bestandsdata tilsa. Myndighetenes bestandsdata gir en systematisk undervurdering av bestanden noe som skaper mistillit til ulveforvaltningen.

Byrdefordeling må legges til grunn ved uttak. Det vil si at flokker som har vært etablert lenge skal prioriteres ved uttak. Tap i jaktbasert utmarksnæring må vektlegges ved valg av flokker som skal tas ut. Skadedyr må tas ut raskt.

Tidsrammen for lisensjakt utvides slik at den starter sammen med elgjakta, og gjøres lik både innenfor og utenfor sona. Dette vil effektivisere lisensjakta og bidra til å dempe konflikter.

I områder hvor det er åpnet for ulv, må antallet av andre rovdyrarter reduseres. Den samlede belastning av rovdyr må veie tungt i avgjørelser som gjelder lisensfelling og kvotejakt.

VILLSVIN

Myndighetene har i sin handlingsplan mot villsvinn satt et mål om at vi skal ha færrest mulig villsvinn over et minst mulig område i Norge. Med bakgrunn i risikoen for Afrikansk svinepest og det potensialet for tap som denne svært dødelige virusykdommen kan påføre norsk svineproduksjon støtter NORSKOG handlingsplanen. NORSKOG mener at villsvinn som alt annet vilt må forvaltes med basis i eiendomsretten.

I det området hvor villsvinet har etablert seg eller vandrer inn er grunneierne påført store tap som følge av gjenoppbygging av ulvebestanden. For skogeierne i områder utsatt for villsvinn betyr dette dyret en mulighet for jaktbasert næring. Når grunneierne frasier seg denne muligheten, må myndighetene sørge for å holde ulvebestanden på et minimum i samme geografi. Skulle risikoen for afrikansk svinepest avta i fremtiden mener NORSKOG at villsvinn må forvaltes som alt annet vilt og gi grunnlag for jaktbare bestander og næringsutvikling.

NORSKOG
Skogmelding

www.norskog.no
(+47) 481 71 000
firmapost@norskog.no